

Islaz și Giurgiu, spre Vidin, Oreahovo, Nicopol, Silistra, adică pe tot țărmul dunărean. Taxele pe sare, destul de mari, se împărțeau între diverși beneficiari și este interesant că o parte revenea și voevodului Țării Românești. Numeroasele dispoziții vamale care se dau în legătură cu exportul și importul mărfurilor între cele două țări riverane arată că acest trafic era foarte intens. În general se importau la noi postavuri de lână (mai ales de Brussa), cojoace, vinuri, legume și zarzavaturi și se exportau, în afară de cele două produse arătate mai sus: în, cereale, material lennos, porci, cai, vite mari și păsări tăiate, încălțăminte de tot felul, precum și mărfuri tranzitane — cuțitărie, fier, cositor etc. Alte articole apar atât la import cât și la export. Interesantă este și atestarea comerțului cu robi, prin precizarea taxelor care se plătesc la trecerea lor la sud de Dunăre.

Documentele arată pe larg mărfurile ce se transportă și taxele ce trebuie plătite. Iată câteva exemple luate din legiuirea pentru Nicopole: « Dacă va trece în Țara Românească postavuri, pinză, produse neprelucrate, musulmanul va plăti ghiumuruk 3%, nemusulmanul — 4%, străinii — 5%. . . Dacă din Țara Românească trec (în Bulgaria) cizme făcute din iuft de Adrianopol se va plăti un akcé de pereche; dacă sînt confecționate din iuft indigen, mai slab, se va lua un akcé la două perechi ». Se arată taxele ce se plătesc dacă se aduc pantofi și sandale etc. (p. 217). Sau alte exemple luate din legiuirea pentru portul Oreahovo: « Dacă se vor aduce robi (de la nord de Dunăre), se va plăti pentru fiecare 25 de akcé. Atunci cînd din Țara Românească se aduce miere, unt, brînză, cuțite, cositor, aramă și altele. . . » (p. 222). Nu insistăm mai mult asupra problemei, subliniind însă că acest studiu de circa 60 de pagini (cu documente și facsimile) constituie o lucrare foarte bine documentată, importantă nu numai pentru istoria Bulgariei și a Imperiului Otoman, ci și pentru istoria noastră.

Date interesante se găsesc și în materialele publicate de E. Eskenazi, *Despre cronica familiei Ariè din Samokov* (nr. 12, p. 193—212). Este vorba de patru volume (circa 2400 pagini), scrise în ebraica sefardă și care prezintă însemnările negustorului Naim Ariè, continuată apoi de Moșe Ariè. E. Eskenazi dă un scurt comentariu și un fel de sumar al imensului material, important nu numai pentru istoria economică, ci și pentru cea politică din perioada 1768—1914. Din comunicare rezultă că acești negustori au făcut comerț și cu Țara Românească.

În același număr (p. 101—106), Al. Burmov continuă observațiile sale critice asupra corespondenței publicată în vol. I din operele lui Rakovski. Se îndreaptă unele date și numele unor corespondenți ai cunoscutului revoluționar. Este vorba de scrisori către unii bulgari din București (P. Ivanovici, M. Beșkov, Hristo Gheorghiev, D. Diamandiev, Panaret Rașev și alții), Brăila etc., care au jucat un anumit rol în emigrația și mișcarea revoluționară bulgară din Țara Românească.

Dintre celelalte articole importante pentru istoria noastră veche este cel semnat de V. Tăpkova-Zaimova, *Unele probleme asupra modificărilor etnice în Balcani, în secolele al V-lea și al VII-lea*, (nr. 12, p. 75—99) deoarece se ocupă și de teritoriile de la nord de Dunăre. Între altele, după părerea sa, nu trebuie să se exagereze, atunci când se vorbește de numărul cel mare de robi pe care izvoarele îl arată ca fiind luați de slavi în incursiunile lor sud-dunărene (cite 1000—2000 de inși, împreună cu femei și copii) și nici asupra influenței pe care acești robi ar fi exercitat-o la nord de Dunăre, unde erau aduși. Autoarea face și alte considerații care interesează istoria noastră veche.

Menționăm apoi contribuțiile semnate de V. Topalov asupra crizei economice din Bulgaria din anii 1897—1900 (nr. 12, p. 135—138), Z. Zlatev despre probleme economice bulgare contemporane (nr. 12, p. 5—46) ș.a.

Documente interesante publică I. Mitev despre prietenia ruso-bulgară și ajutorul rus dat Bulgariei în 1877 (nr. 12, p. 185—191), I. Ormangiev despre organizația revoluționară din Tracia între anii 1907—1908 (nr. 12, p. 161—184) și Climent de la Rila despre minștirea Rila în ajunul independenței (nr. 12, p. 107—123).

În nr. 13 al revistei (p. 23—31) semnalăm importantul studiu al lui S. A. Nikitin despre Paisie de la Hilandar și istoriografia sud-slavă contemporană. Despre însemnătatea operei lui Paisie scrie și academicianul bulgar **Todor Pavlov**, făcînd considerații interesante (p. 5—21). Date în legătură cu zadruga ce găsesc în articolul semnat de **Genoveva Tankova-Petkova**, *Asupra tehnicii agricole din Bulgaria medievală și unele regiuni balcanice învecinate* (p. 123—137). Un studiu serios și bine documentat este acela semnat de E. Kable (R.D.G.) și K. D. Kosev, *Ostforschung, armă a imperialismului german* (p. 33—74) și în care autorii demască denaturările istoriei moderne și contemporane a Bulgariei într-o serie de publicații germane și bulgare apărute în ultimii ani ai secolului al XIX-lea și pînă în zilele noastre.

Alte articole și materiale sînt semnate de L. Berov, E. Eskenazi, Vanda Smohovska-Petrova și Herbert Steiner (Austria). Revista recenzează o serie de lucrări importante apărute în Bulgaria și alte țări. Printre ele remarcăm și recenzia favorabilă pe care turcologii V. Mutafchieva și G. Gălăbov o fac lucrării lui M. Guboglu, *Paleografia și diplomația turcă osmană*, apărută la București, în Editura Academiei R.P.R. (1958).

CONSTANTIN N. VELICHI